

לעילוי נשמת
שלום בן משה

התנ"ך עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים
The Tanach with commentaries, Organized and Vowelized

ספר יהושע
גליון ב'

יהושע

פרק ג'

ד וְאֶת־הַחַיִּי וְאֶת־הַחַיִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הַגְּרָגֶשִׁי וְהָאֲמֹרִי וְהַיְבוּסִי:

מצודת ציון: וְהוֹרֵשׁ יוֹרֵשׁ - מענין גרושין, כמו "וַיֹּרֶשׁ מִשָּׁם (שופטים א:כ)."

מצודת דוד: בְּזֹאת תִּדְעוּן וּגוֹ' - בהפלא שהולך ומפרש.

ה הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ עִבְרָ לְפָנֵיכֶם בַּיַּרְדֵּן:

מצודת דוד: אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ - רוצה לומר: של ארון כל הארץ.

ו וְעַתָּה קָחֻ לָכֶם שְׁנֵי עֶשְׂרֵי אִישׁ מִשִּׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־אֶחָד לְשִׁבְטֹ:

מצודת דוד: קָחֻ לָכֶם שְׁנֵי עֶשְׂרֵי אִישׁ וּגוֹ' - להיות הם במקום כולכם לעמוד קרוב לארון, ויראו הם כי כאשר ינחו כפות רגלי הכהנים מיד יכרתו המים.

ז וְהָיָה כְּנֹחַ כְּפֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נִשְׁאֵי אֲרוֹן יְהוָה אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ בְּמֵי הַיַּרְדֵּן מִי הַיַּרְדֵּן יִכְרְתוּן הַמַּיִם הַיַּרְדִּים מִלְּמַעְלָה וַיַּעֲמְדוּ גַד אֶחָד:

מצודת ציון: גַּד - תל וקבוץ אחת, וכן "נִצְבּוּ כְּמוֹ גַד נְזִלִים (שמות ט"ו:ח)."

מצודת דוד: וְהָיָה כְּנֹחַ וּגוֹ' - מוסב למעלה, לומר: שהמה יראו כאשר ינחו כפות רגלי הכהנים מיד יכרתון המים היורדים עתה מלמעלה וילכו להם. וַיַּעֲמְדוּ גַד אֶחָד - המים אשר יבואו לאחר זה אל מקום הכריתה יעמדו שם נד אחד.

ח וַיְהִי בְּנֹסֵעַ הָעָם מֵאֶחְלֵיהֶם לַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן וְהַכֹּהֲנִים נִשְׁאֵי הָאֲרוֹן הַבְּרִית לְפָנֵי הָעָם:

ט וַיִּבְּאוּ נִשְׁאֵי הָאֲרוֹן עַד־הַיַּרְדֵּן וְרַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נִשְׁאֵי הָאֲרוֹן נִטְבְּלוּ בַקָּצָה הַמַּיִם וְהַיַּרְדֵּן מָלֵא עַל־כָּל־גְּדוֹתָיו כֹּל יְמֵי קְצָיִר:

מצודת ציון: גְּדוֹתָיו - הם שפתי הנהר סביב המים, כמו "וְהִלָּךְ עַל כָּל גְּדוֹתָיו (ישעיה ח:ז)."

מצודת דוד: בַּקָּצָה הַמַּיִם - בעבר המזרחי. וְהַיַּרְדֵּן

יהושע

פרק ג'

ד אִדּוּ רְחֹק יְהִי בֵּינֵיכֶם וּבֵנֵי פְּאֻלָּיִם אִמָּה בַמִּדְּבָר אֶל־תִּקְרְבוּ אֵלָיו לִמְעַן אֲשֶׁר־תִּדְעוּ אֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תִּלְכוּ־בָהּ כִּי לֹא עִבְרַתֶּם בַּדֶּרֶךְ מִתְּמוֹל שְׁלֹשׁוֹם:

מצודת ציון: מִתְּמוֹל - כמו מאתמול. שְׁלֹשׁוֹם - יום השלישי שלפני היום הזה.

מצודת דוד: וּבֵנֵי - ובין הארון. פְּאֻלָּיִם - אלפיים מצומצמים, שנאמר "בַּמִּדְּבָר". והכ"ף באה לאמיתת הדבר, וכן "מִכְרָה כַּיּוֹם (בראשית כ"ה:לא)". לִמְעַן וּגוֹ' - מוסב למקרא שלפניו, לומר: לכו אחר הארון למען תדעון הדרך, כי לא עברתם בה מעולם.

ה וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם הַתִּקְדְּשׁוּ כִּי מִחֵר יַעֲשֶׂה יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם גְּפִלְאוֹת:

מצודת דוד: כִּי מִחֵר יַעֲשֶׂה ה' בְּקִרְבְּכֶם גְּפִלְאוֹת - ולזה מהראוי להיות אז קדושים וטהורים מטומאה.

ו וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר שְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וְעִבְרוּ לְפָנֵי הָעָם וַיִּשְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וַיִּלְכוּ לְפָנֵי הָעָם:

ז וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם הַזֶּה אֲחַל גְּדֻלָּה בְּעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר גִּדְּעוּן כִּי כֹאֲשֶׁר הִנֵּיתִי עִם־מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ:

מצודת ציון: אֲחַל - מלשון התחלה.

מצודת דוד: אֲשֶׁר גִּדְּעוּן וּגוֹ' - על ידי הנפלאות אשר אעשה על ידך.

ח וְאַתָּה תַּצְוֶה אֶת־הַכֹּהֲנִים נִשְׁאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית לֵאמֹר כְּבֹאֲכֶם עַד־קָצָה מִי הַיַּרְדֵּן בַּיַּרְדֵּן תַּעֲמְדוּ:

מצודת דוד: עַד קָצָה מִי הַיַּרְדֵּן - בקצהו המערבי. בַּיַּרְדֵּן תַּעֲמְדוּ - ולא תצאו מיד אל החרבה.

ט וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גִּשׁוּ הַנָּה וּשְׁמַעוּ אֶת־דְּבָרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

י וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי אֵל חַי בְּקִרְבְּכֶם וְהוֹרֵשׁ יוֹרֵשׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת־הַפְּגוּעֵי

יהושע

פרק ג' - ד'

מלא וגו' - בא להגדיל הנס ולומר אף שמי הירדן מרובים הם, שאפילו בכל ימי קציר שדרך מי הנהרות להתמעט היה הוא מלא על כל שפתינו.

טו וַיַּעֲמְדוּ הַמַּיִם הַיְרֵדִים מִלְּמַעְלָה קָמוּ נְדָד אֶחָד הֲרַחֵק מְאֹד בָּאֲדָם מֵאֲדָם הָעֵיר אֲשֶׁר מֵצַד צְרָתָו וְהַיְרֵדִים עַל יָם הָעֲרָבָה יַם-הַמֶּלַח תָּמוּ וַנִּכְרְתוּ וְהָעָם עָבְרוּ נֶגֶד יְרִיחוֹ:

מצודת ציון: תמו - מלשון תם והשלמה.

מצודת דוד: וַיַּעֲמְדוּ וגו' - מוסב למעלה (פסוק ט"ו) לומר: הנה עם כל רבוי המים, עמדו הירודים מלמעלה אחר הכריתה וקמו נד אחד. הֲרַחֵק מְאֹד וגו' - הנד ההוא היה רחוק מאוד מהעיר ששמה אדם העומדת בצד צרתן. וְהַיְרֵדִים וגו' - המים שירדו קודם הכריתה לצד ים הערבה, והוא ים המלח. תָּמוּ וַנִּכְרְתוּ - המים ההם תמו ממקומם ונכרתו והלכו להם, ונשאר המקום חורב ויובש.

טז וַיַּעֲמְדוּ הַכְּהֲנִים וְנֹשְׂאֵי הָאָרוֹן בְּרִית-יְהוָה בְּחֶרֶבָה בְּתוֹךְ הַיְרֵדָן הֵבִיאוּ וְכָל-יִשְׂרָאֵל עֹבְרִים בְּחֶרֶבָה עַד אֲשֶׁר-תָּמוּ כְּלֵי-הַגֹּיִ לְעַבְרַת אֶת-הַיְרֵדָן:

מצודת דוד: וַיַּעֲמְדוּ הַכְּהֲנִים - לא יצאו מיד מן הירדן, רק עמדו בעבר המערבי עד עברו כולם, וכאשר צוה. הֵבִיאוּ - רוצה לומר: עמדו מוכן ומתוקן דרך קבע עד עברו כולם.

א וַיְהִי כַּאֲשֶׁר-תָּמוּ כְּלֵי-הַגֹּיִ לְעַבְרַת אֶת-הַיְרֵדָן וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר:

ב קָחוּ לָכֶם מִן-הָעָם שְׁגִיִם עֹשֵׂר אַנְשִׁים אִישׁ-אַחַד אִישׁ-אַחַד מִשְׁבֵּט:

ג וַצִּוּוּ אוֹתָם לֵאמֹר שְׂאוּ-לָכֶם מִזֶּה בְּתוֹךְ הַיְרֵדָן מִמִּצַּב רִגְלֵי הַכְּהֲנִים הַכִּיֹּן שְׁתִּים-עֶשְׂרֵה אַבְנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אוֹתָם עִמָּכֶם וְהִנַּחְתֶּם אוֹתָם בְּמַלְיוֹן אֲשֶׁר-תְּלִינּוּ בֹ הַלְּיָלָה:

מצודת דוד: בְּתוֹךְ הַיְרֵדָן - צוה להם לחזור אל קצה הירדן אחר שיצאו ממנו. מִמִּצַּב רִגְלֵי הַכְּהֲנִים - ממקום שהכהנים נצבים מוכן ומתוקן, כי נשאו רגליהם ולקחו האבנים אשר תחתיהם.

ד וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל-שְׁגִיִם הָעֹשֵׂר אִישׁ אִישׁ הַכִּיֹּן מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ-אַחַד אִישׁ-אַחַד מִשְׁבֵּט:

מצודת דוד: אִישׁ הַכִּיֹּן - לעמוד קרוב לארון לראות אשר מיד כנוח רגלי הכהנים יכרתו המים, כמו שכתוב למעלה (א:ג).

יהושע

פרק ד'

ה וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עָבְרוּ לִפְנֵי אָרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶל-תּוֹךְ הַיְרֵדָן וְהָרִימוּ לָכֶם אִישׁ אָבִן אַחַת עַל-שִׁכְמוֹ לְמִסְפַּר שְׁבֵטֵי בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל:

מצודת ציון: וְהָרִימוּ - והגביהו.

מצודת דוד: אֶל תּוֹךְ הַיְרֵדָן - כי כבר יצאו ממנו כאמור בפסוק א'.

ו לְמַעַן תִּהְיֶה זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם כִּי-יִשְׁאָלוּ בְּנֵיכֶם מָחָר לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לָכֶם:

מצודת דוד: אוֹת - סימן לזכרון. מָחָר - רוצה לומר: לאחר זמן.

ז וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם אֲשֶׁר נִכְרְתָו מִיַּמֵּי הַיְרֵדָן מִפְּנֵי אָרוֹן בְּרִית-יְהוָה בְּעָבְרוֹ בַּיְרֵדָן וַנִּכְרְתוּ מִי הַיְרֵדָן וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכְרוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד-עוֹלָם:

ח וַיַּעֲשׂוּ-כֵן בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂאוּ שְׁתֵּי-עֶשְׂרֵה אַבְנִים מִתּוֹךְ הַיְרֵדָן כַּאֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה אֶל-יְהוֹשֻׁעַ לְמִסְפַּר שְׁבֵטֵי בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבְרוּם עִמָּם אֶל-הַמַּלְיוֹן וַיִּנְחֹמוּ שֵׁם:

ט וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אַבְנִים הָקִיִם יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ הַיְרֵדָן תַּחַת מִצַּב רִגְלֵי הַכְּהֲנִים וְנֹשְׂאֵי אָרוֹן הַבְּרִית וַיְהִי שֵׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

מצודת ציון: תַּחַת - במקום.

מצודת דוד: וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אַבְנִים - אלו היו אחרים (סוטה לה:). עַד הַיּוֹם הַזֶּה - רוצה לומר: עד עולם, כי כל קורא הפסוק הזה בזמנו אומר עד היום הזה, והוא כלל גדול בדברי הנביאים.

י וְהַכְּהֲנִים וְנֹשְׂאֵי הָאָרוֹן עֹמְדִים בְּתוֹךְ הַיְרֵדָן עַד תָּם כְּלֵי-הַדְּבָר אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה אֶת-יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר אֶל-הָעָם כְּכֹל אֲשֶׁר-צִוָּה מֹשֶׁה אֶת-יְהוֹשֻׁעַ וַיִּמְהָרוּ הָעָם וַיַּעֲבְרוּ:

מצודת דוד: כָּל הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר אֶל הָעָם - אמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה לד.) שהשם צוה לו לדבר אל העם לאמר: דעו שאתם עוברים את הירדן בחרבה על מנת לגרש כל יושבי הארץ, והדבר ההוא בעצמו צוה לו משה. וַיִּמְהָרוּ הָעָם - בעבור כבוד הארון שעמד עד עברם.

יא וַיְהִי כַּאֲשֶׁר-תָּתֶם כְּלֵי-הָעָם לְעַבְרַת וַיַּעֲבֹר אָרוֹן-יְהוָה וְהַכְּהֲנִים לִפְנֵי הָעָם:

מצודת דוד: וַיַּעֲבֹר אָרוֹן ה' וְהַכְּהֲנִים לִפְנֵי הָעָם - אחר שצוה יהושע להכהנים לעלות מן הירדן כמו

יהושע פרק ד'ה'

הַיָּמִים:

מצודת דוד: לַמַּעַן יֵרְאֲתֶם - כמו ולמען יראתם, ותחסר הוי"ו, וכמוהו רבים.

א וַיְהִי כַשְׁמַע פְּלִמְלְכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֶבֶר הִירְדָן יָמָה וְכָל־מְלָכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל־הַיָּם אֶת אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־מִי הִירְדָן מִפְּנֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עַד־עַבְרָם וַיִּמָּס לְבָבָם וְלֹא־הָיָה בָּם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

מצודת דוד: וְלֹא הָיָה בָּם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל - אמר בדרך הפלגה וגוזמא, כאלו הלך מעמם רוח החיוני לגודל הפחד.

ב בַּעַת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חֲרָבוֹת צָרִים וְשׁוֹב מֶלֶךְ אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁנִית:

מצודת ציון: צָרִים - חדודים, כמו "צור חרבבו (תהלים פ"ט:מד):".

מצודת דוד: וְשׁוֹב מֶלֶךְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית - אמר "שנית" כי גם בליל צאתם ממצרים נמולו כל ישראל יחד, כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (במדבר רבא ג'):

ג וַיַּעֲשִׂי־לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חֲרָבוֹת צָרִים וַיִּמְלֹךְ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי־גִבְעַת הָעֵרְלוֹת:

מצודת ציון: אֵל גִּבְעַת - בגבעת, וכן "וְאֵל הָאָרֶץ (שמות כ"ה:כא)" ומשפטו "ובהארון".

מצודת דוד: אֵל גִּבְעַת הָעֵרְלוֹת - בגבעת הערלות, ונקרא שם המקום על שם המאורע.

ד וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־מֶלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ פְּלִי־הָעַם הִיִּצְאָ מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים כָּל אֲנָשֵׁי הַמְּלַחְמָה מֵתוּ בַמִּדְבָּר בְּדֶרֶךְ בְּצִאתָם מִמִּצְרַיִם:

מצודת דוד: וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר מֶלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ - רוצה לומר: זה היה הסיבה אשר יהושע לבד מל את כל העם ולא מלו אז זה את זה, כי איך יתכן שלא ימצא בהם מי יודע למול? כָּל הָעַם וְגו' - רוצה לומר: כי כל העם היוצא ממצרים שהיו נמולים וראוים למול, הלא הם מתו במדבר, ואינם למול לזולתם.

ה כִּי־מָלִים הָיוּ פְּלִי־הָעַם הַיִּצְאָיִם וְכָל־הָעַם הַיִּלְדִּים בַּמִּדְבָּר בְּדֶרֶךְ בְּצִאתָם מִמִּצְרַיִם לֹא־מָלוּ:

מצודת דוד: כִּי מָלִים הָיוּ כָּל הָעַם הַיִּצְאָיִם וְגו' - רוצה לומר: כי לבד העם היוצאים היו נמולים אבל לא הילודים במדבר, ולא היו הם אם כן ראוים למול.

יהושע פרק ד'

שכתוב למטה בפסוק י"ז, אז עבר הארון ללכת לפני העם.

יב וַיַּעֲבְרוּ בְנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וְחַצִּי שִׁבְטֵי הַמְּנַשֶּׁה חֲמִשִּׁים לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר דָּבַר אֱלֹהֵיָם מִשָּׁה:

יג כְּאַרְבָּעִים אֶלֶף חֲלוּצֵי הַצָּבָא עָבְרוּ לִפְנֵי יְהוָה לַמְּלַחְמָה אֵל עֲרָבוֹת יְרִיחוֹ:

מצודת ציון: חֲלוּצֵי - מזוין, כמו "חלוצים פעברו (דברים ג'יח)". עֲרָבוֹת - ענינו כמו מדבר.

מצודת דוד: לִפְנֵי ה' - רוצה לומר: בשליחותו של מקום.

יד בַּיּוֹם הַהוּא גָּדַל יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ כְּאֲשֶׁר יֵרְאוּ אֶת־מֹשֶׁה פְּלִי־יָמֵי חַיָּיו:

טו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר:

טז צוּה אֶת־הַקְּהֲנִים גִּשְׂאֵי אָרוֹן הַעֲדוֹת וַיַּעֲלוּ מִן־הִירְדָן:

יז וַיָּצוּ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַקְּהֲנִים לֵאמֹר עָלוּ מִן־הִירְדָן:

יח וַיְהִי בַעֲלוֹת כַּעֲלוֹת הַקְּהֲנִים גִּשְׂאֵי אָרוֹן בְּרִית־יְהוָה מִתּוֹךְ הִירְדָן נִתְקוּ כַּפּוֹת רַגְלֵי הַקְּהֲנִים אֵל הַחֲרָבָה וַיֵּשְׁבוּ מִי־הִירְדָן לְמַקוֹמָם וַיִּלְכוּ כַּתְּמוּל־שִׁלְשׁוּם עַל־כָּל־גְּדוֹתָיו:

מצודת ציון: נִתְקוּ - נעתקו וסרו ממקומם.

יט וְהָעָם עָלוּ מִן־הִירְדָן בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְגָּל בַּקָּצָה מִנְּחַת יְרִיחוֹ:

כ וְאֵת שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר לָקְחוּ מִן־הִירְדָן הִקִּים יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל:

כא וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁר יִשְׁאַלְוּ בְּנִיכֶם מָחָר אֶת־אֲבוֹתָם לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה:

כב וְהוֹדַעְתֶּם אֶת־בְּנִיכֶם לֵאמֹר בִּיבִשְׁתָּה עֶבֶר יִשְׂרָאֵל אֶת־הִירְדָן הַזֶּה:

כג אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־מִי הִירְדָן מִפְּנִיכֶם עַד־עַבְרָם כְּאֲשֶׁר עֲשֵׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לִיַּם־סוּף אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ מִפְּנֵינוּ עַד־עַבְרָנוּ:

כד לַמַּעַן דַּעַת פְּלִי־עַמִּי הָאָרֶץ אֶת־נֶד יְהוָה כִּי חֲזָקָה הִיא לַמַּעַן יֵרְאֲתֶם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־

יהושע פרק ה'

ו (ויקרא כ"ג:יד) " ורוצה לומר: לא בלילה שלפניו, עם כי הלילה הולך אחר היום.

מצודת דוד: **ממחרת הפסח** - ממחרת יום ראשון של פסח שהוא זמן הקרבת העומר, וקרבו העומר והדר אכלו.

ז **וישבת המן ממחרת באכלם מעבור הארץ ולא יהיה עוד לבני ישראל מן ויאכלו מתבואת ארץ פנעו בשנה הקיאה:**

מצודת ציון: **וישבת** - ענינו ביטול, כמו "שבת נגש (ישעיהו י"ד:ד)".

מצודת דוד: **וישבת המן וגו'** - אף כי מיום מיתת משה בשבעה באדר פסק המן מלידה, מכל מקום היו נזונים בנס ממן שבכליהם, ובאכלם מעבור הארץ לא מצאו עוד. **ויאכלו** - התחילו לאכול.

ח **ויחי באשר-תמו כלהגוי להמול וישבו תחתם במתנה עד חיותם:**

מצודת ציון: **תחתם** - במקומם. **חיותם** - ענינו רפואה, כמו "וימרחו על השחין ויחי (ישעיהו ל"ח:כא)".

ט **ויאמר יהוה אלי-יהושע היום גלותי את חרפת מצרים מעליכם ויקרא שם המקום ההוא גלגל עד היום הנה:**

מצודת ציון: **גלותי** - מלשון גלגל וסבוב.

מצודת דוד: **היום גלותי את חרפת מצרים מעליכם** - עתה העברתי מעליכם מה שהיו המצרים מתרפים לאמר: "הלא הם ערלים כמונו!", וחרפה יחשב לישראל כמו שכתוב "כי חרפה הוא לנו (בראשית ל"ד:יד)".

י **ויחנו בני-ישראל בגלגל ויעשו את-הפסח בארבעה עשר יום לתדוש בערב בערבות יריחו:**

מצודת דוד: **בערב** - אחר חצות היום קרוי ערב, כי אז נוטה החמה לבית מערב.

יא **ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי בעצם היום הנה:**

מצודת ציון: **מעבור** - תרגום של "דגן (דברים כ"ה:טא)" הוא "עבורא". **וקלוי** - שבלים צלויים, כמו "אביב קלוי באש (ויקרא כ"ד)". **בעצם היום** - רוצה לומר: בגופו של יום, כמו "עד עצם היום הזה

יהושע פרק ה'